

AGENTSCHAP VOOR BINNENLANDS BESTUUR

Voorwoord

Met deze brochure stelt het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zich voor. U krijgt een zicht op de werking van het agentschap en zijn specifieke taken. Het agentschap is actief op **drie domeinen**: het binnenlands bestuur, het stedenbeleid en het inburgerings- en integratiebeleid.

Wat het binnenlands bestuur betreft werkt het agentschap voor de gemeenten en de steden, de provincies en de openbare besturen die ermee samenhangen. Dit zijn de OCMW's en hun verenigingen, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, de gemeente- en provinciebedrijven en de verzelfstandigde agentschappen. Ook de besturen van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten behoren tot de doelgroep. Gemakshalve gebruiken we de verzamelnaam lokale en provinciale besturen. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur wil ervoor zorgen dat die overheidsbesturen in de best mogelijke omstandigheden een kwaliteitsvolle dienstverlening aan de bevolking kunnen bieden.

Daarnaast behoren het stedenbeleid en het inburgerings- en integratiebeleid ook tot het takenpakket van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Het stedenbeleid is gericht op het stoppen van de stadsvlucht en het verhogen van het democratisch draagvlak van de steden. Het inburgeringsbeleid omvat het beleid ten aanzien van nieuwkomers en van etnisch-culturele minderheden, en het samenleven van de Vlaamse gemeenschap in diversiteit.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur ondersteunt de minister(s), bevoegd voor binnenlands bestuur, stedenbeleid en inburgerings- en integratiebeleid. Het bereidt de **regelgeving** en **besluitvorming** voor, voert ze uit en doet voorstellen om het beleid te verbeteren.

Het agentschap streeft vier belangrijke doelstellingen na:

- de ondersteuning van de beleidsmakers bij het creëren van een juridisch, financieel en ondersteunend kader om de belanghebbenden maximale mogelijkheden te bieden voor het organiseren van een kwaliteitsvol bestuur;
- de handhaving van het wettelijke kader dat de Vlaamse overheid voor de belanghebbenden uitwerkt, ondersteunen;
- de uitbouw van een kenniscentrum dat aan de belanghebbenden relevante informatie ter beschikking stelt;
- de efficiënte organisatie van de eigen interne werking zodat het agentschap een kwaliteitsvolle, betrouwbare en klantgerichte dienstverlening kan bieden.

Bij de uitoefening van zijn bevoegdheden doet de minister, bevoegd voor binnenlands bestuur, ook een beroep op de gouverneurs. Zij zijn de commissarissen van de Vlaamse Regering in elke provincie. In elke provincie ondersteunt de provinciale afdeling van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur de gouverneur in zijn bestuurlijke opdrachten voor de Vlaamse Regering.

Guido Decoster
Administrateur-generaal

Inhoud

Voorwoord	2
Agentschap voor Binnenlands Bestuur	4
Binnenlands bestuur	6
Organisatie van de verkiezingen	7
Uittekenen van het juridisch kader	8
Financiering	9
Bestuurlijk toezicht	14
Bijzondere aandachtspunten	18
Beleids- en beheerscyclus	18
Externe audit	19
Planlastvermindering	19
Interne staatshervorming	20
Regioscreening	21
Stedenbeleid	22
Inburgerings- en integratiebeleid	24
Ondersteuning	27
Vlaamse adviescommissie voor volksraadplegingen	28
Internationale initiatieven	28
Communicatie	30

Colofon:

Verantwoordelijke uitgever:
Guido Decoster, administrateur-generaal
Agentschap voor Binnenlands Bestuur
Boudewijnlaan 30, bus 70
1000 Brussel

Samenstelling:
Vlaamse overheid
Agentschap voor Binnenlands Bestuur

Lay-out:
Afdeling Organisatie en Beheer
Agentschap voor Binnenlands Bestuur

Druk: Antilope, Lier
Depotnummer: D/2012/3241/247

Agentschap voor Binnenlands Bestuur

Missie

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur creëert een kader voor een kwaliteitsvol, efficiënt en samenhangend Vlaams beleid betreffende het binnenlands bestuur, de steden, de inburgering en integratie, zodat de lokale en provinciale besturen en de organisaties uit de inburgerings- en integratiesector een kwaliteitsvolle dienstverlening kunnen bieden aan de burger.

Onze opdrachten

- het beleid en de bestuurlijke regelgeving voorbereiden;
- de verkiezingen voor de gemeente- en provincieraden organiseren en de verkiezingen van het Vlaams Parlement ondersteunen;
- de lokale besturen en de provincies via overheidsfondsen financieren en die fondsen beheren;
- klachten met betrekking tot het bestuur van lokale en provinciale overheden behandelen en de uitoefening van het bestuurlijk toezicht voorbereiden, ter ondersteuning van de minister en de gouverneurs;
- ondersteuning bieden aan de lokale en provinciale besturen bij hun beleid;
- een specifiek stedenbeleid voeren;
- het inburgerings- en integratiebeleid coördineren;
- een kenniscentrum voor de lokale besturen uitbouwen.

Wie ondersteunen wij?

gemeenten en steden

- gemeentebesturen;
- stadsdistricten (Antwerpen);
- autonome gemeentebedrijven;
- gemeentelijke extern verzelfstandigde agentschappen in privaatrechtelijke vorm.

OCMW's

- OCMW-besturen;
- OCMW-verenigingen.

provincies

- provinciebesturen;
- autonome provinciebedrijven;
- provinciale extern verzelfstandigde agentschappen in privaatrechtelijke vorm;

intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

- opdrachthoudende verenigingen;
- dienstverlenende verenigingen;
- projectverenigingen;
- interlokale verenigingen.

eredienstbesturen

- er zijn zes erkende erediensten: de rooms-katholieke, de protestantse, de anglicaanse, de Israëlitische, de orthodoxe en de islamitische

inburgerings- en integratiediensten

- integratiediensten en -centra, Kruispunt Migratie-Integratie;
- forum van etnisch-culturele minderheden;
- sociale tolk- en vertaaldiensten;
- onthaalbureaus;
- vzw ESF-Agentschap Vlaanderen in het kader van het Europees Integratiefonds.

Begroting

In de initiële Vlaamse begroting 2012 is 2.494.505.000 euro aan beleidskredieten opgenomen voor het binnenlands bestuur, het stedenbeleid en de inburgering. Dat is ongeveer 10% van de totale Vlaamse begroting.

De volgende verdeling is daarbij gemaakt:

- binnenlands bestuur: 2.284.681.000 euro
- stedenbeleid: 151.714.000 euro
- inburgering en integratie: 58.110.000 euro

Daarnaast bevatten ook andere begrotingsprogramma's van de Vlaamse overheid middelen voor de gemeenten, OCMW's en provincies, zoals middelen voor welzijnsinstellingen, werkgelegenheid (toelagen voor gesubsidieerde contractuelen), onderwijs (salarissen voor het onderwijzend personeel) en milieu (toelagen voor rioleringen).

De aandachtstrekkers in de begroting voor het binnenlands bestuur en stedenbeleid zijn de fondsen:

- Gemeentefonds: 2.098.051.000 euro
- Stedenfonds: 136.918.000 euro
- Provinciefonds: 92.439.000 euro

De belangrijkste uitgavenposten voor inburgering en integratie in 2012 zijn:

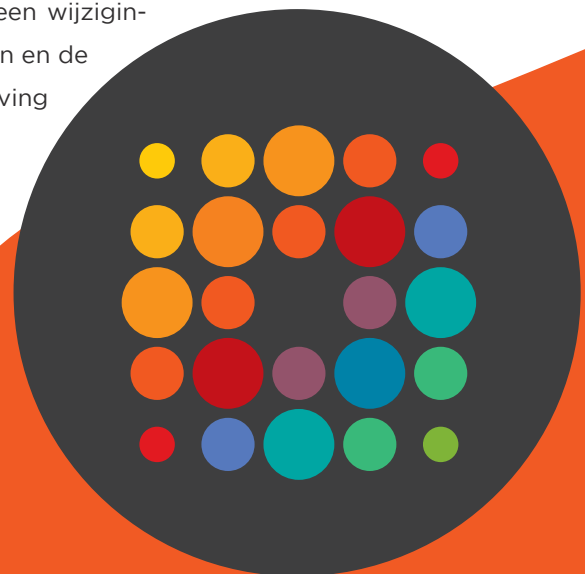
- subsidies in het kader van het integratiebeleid, inclusief woonwagenbeleid: 21.382.000 euro
- subsidies in het kader van het inburgeringsbeleid: 32.331.000 euro.

Bevoegdheden

De opeenvolgende staatshervormingen hebben stelselmatig de bevoegdheden van de Vlaamse overheid over de lokale en provinciale besturen uitgebreid. Sinds 1 januari 2002 zijn de gewesten bevoegd voor de meeste aspecten van dat beleid, zoals de organieke regelgeving, de algemene financiering, het personeelsbeleid, het bestuurlijk toezicht, de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen.

Ook de federale overheid vervult nog belangrijke taken voor de gemeenten en de provincies: de organisatie van het veiligheidsbeleid, de politie, de brandweer, de burgerlijke stand, de pensioenregeling en de sociale zekerheid van mandatarissen en personeel. Daarnaast kan Vlaanderen geen wijzigingen aanbrengen aan sommige regels voor de zes Vlaamse Randgemeenten en de gemeente Voeren, die met de zogenaamde Pacificatiewet in de regelgeving opgenomen zijn.

Daarnaast voert het agentschap een specifiek stedenbeleid. Sinds de hervorming Beter Bestuurlijk Beleid (hervorming van de Vlaamse overheid van 2006) coördineert het agentschap het inburgerings- en integratiebeleid.

Beleidscontext

De lokale en provinciale besturen zijn zelfstandige besturen. De gemeenten, de provincies en de OCMW's in de zes randgemeenten en Voeren, zijn democratisch gelegitimeerd door rechtstreekse verkiezingen. Binnen de wettelijke grenzen beslissen zij vrij over alles wat tot hun bevoegdheden behoort.

De Vlaamse overheid investeert in een partnerschap met de lokale en provinciale besturen. De overheden moeten samen zorgen voor een zo goed mogelijke kwaliteit van bestuur voor burgers en bedrijven.

Binnenlands Bestuur

Het binnenlands bestuur omvat alle bestuurlijke aspecten van de lokale en provinciale overheden. De inzet is het **creëren van sterke en bestuurskrachtige lokale overheden** die een kwaliteitsvolle dienstverlening aan de bevolking kunnen bieden.

Voor de concretisering van de opdrachten met betrekking tot het binnenlands bestuur, beschikken het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering in hoofdzaak over **vier instrumenten**:

- de organisatie van democratische verkiezingen voor de lokale en provinciale besturen;
- het creëren van een juridisch kader voor het bestuurlijk functioneren van de lokale en provinciale besturen;
- de financiering van de lokale en provinciale besturen;
- het voeren van een handhavingsbeleid via het bestuurlijk toezicht.

Organiseren van de verkiezingen voor de lokale besturen en de provincies

Om de zes jaar worden er nieuwe gemeente- en provincieraden verkozen. Eigenlijk worden er vier verkiezingen gehouden, namelijk voor:

- 308 gemeenteraden;
- 5 provincieraden;
- 9 stadsdistrictsraden te Antwerpen;
- 7 OCMW-raden, rechtstreeks te verkiezen in de zes Vlaamse Randgemeenten en Voeren. De zes randgemeenten zijn: Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel en Wezembeek-Oppem. In deze gemeenten worden ook de schepenen en de leden van het vast bureau van het OCMW rechtstreeks verkozen.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zorgt voor de organisatie van de verkiezingen in samenwerking met de gemeenten. Het voorbereiden van de verkiezingsregelgeving is een andere belangrijke opdracht van het agentschap.

De federale overheid blijft bevoegd voor de praktische organisatie van de verkiezingen van het Vlaams Parlement. Die verkiezingen hebben om de vijf jaar plaats, samen met de verkiezingen voor het Europees Parlement. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur biedt wel ondersteuning bij de stemmenopneming en -verwerking tijdens de nacht van de verkiezingen en betaalt sommige kosten zoals de presentiegelden, de reisvergoedingen, de verzekeringspremies en de kosten van de stembiljetten.

 Meer info: www.vlaanderenkiest.be

U vindt hier alle info over de lokale en provinciale verkiezingen en de verkiezingsresultaten. Naargelang de volgende lokale verkiezingen naderen, wordt de site systematisch uitgebreid met informatie over kieswetgeving, formulieren en onder- richtingen over de taken van de gemeenten en de hoofdbureaus bij het praktisch organiseren van de verkiezingen.

Verkiezingen in België

Bestuursniveau	Hoe vaak?	Wanneer volgende keer?
Gemeentelijk	6 jaar	2018
Provinciaal	6 jaar	2018
Vlaams	5 jaar	2014
Federaal	4 jaar	2014
Europees	5 jaar	2014

Uittekenen van een **juridisch kader** voor het bestuurlijk functioneren van de lokale en provinciale besturen

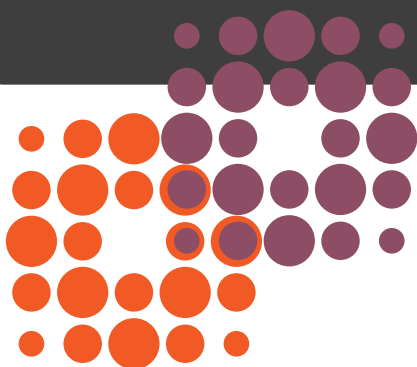
Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur ondersteunt de minister bij de ontwikkeling van de regelgeving over de bestuurlijke organisatie en de werking van de lokale en provinciale overheden. Die wetgeving vormt het kader waarbinnen de lokale en provinciale besturen hun eigen beleid vorm kunnen geven. De uitdaging is groot: Vlaanderen en de lokale en de provinciale besturen op die manier organiseren zodat ze de best mogelijke dienstverlening aan hun burgers kunnen bieden.

In de voorbije jaren is bijna de hele bestuurlijke regelgeving die betrekking heeft op de lokale overheden en de provincies vernieuwd:

- het Gemeentedecreet, Provinciedecreet en OCMW-decreet: deze drie decreten regelen de bestuurlijke organisatie van de gemeenten, provincies en OCMW's;
- het decreet op de intergemeentelijke samenwerking;
- het decreet op de materiële organisatie en de werking van de erkende erediensten;
- het decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging;
- het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet.

 Meer info: www.binnenland.vlaanderen.be/regelgeving

U vindt hier een overzicht van de regelgeving over de materies waarrond het Agentschap voor Binnenlands Bestuur werkt. U kunt er terecht voor wetgeving (decreten, besluiten, wetten, Europese richtlijnen), omzendbrieven en arresten van de Raad van State en het Grondwettelijk Hof.

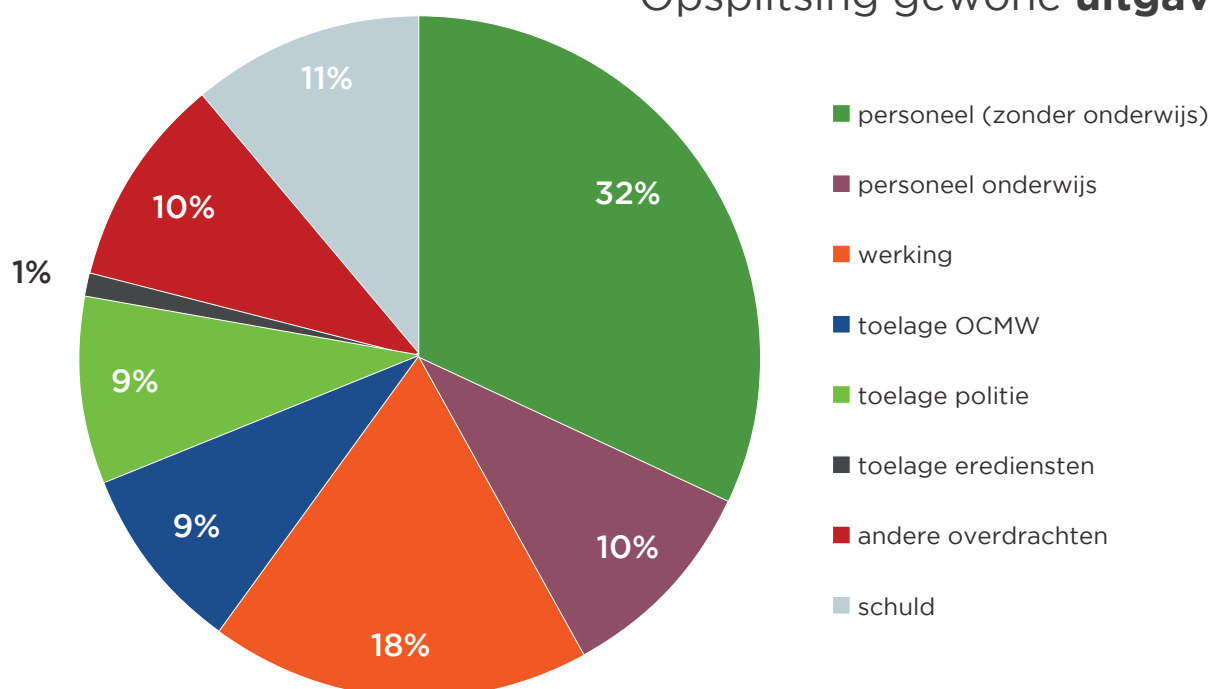
Financiering

Om hun werking te financieren, heffen de gemeenten en de provincies belastingen. Daarnaast rekenen ze voor sommige diensten kosten aan. Voor bepaalde opdrachten krijgen de gemeenten subsidies van de Vlaamse of de federale overheid. Dat is bijvoorbeeld het geval voor het gemeentelijk onderwijs of de politie.

Gemeenterekeningen 2010: verdeling gewone uitgaven en gewone ontvangsten eigen dienstjaar

verdeling gewone uitgaven eigen dienstjaar 2010 (in euro)	
personeel (zonder onderwijs)	2.667.098.563
personeel onderwijs	802.786.356
werking	1.480.395.510
toelage OCMW	761.141.839
toelage politie	771.031.571
toelage erediensten	45.098.872
andere overdrachten	842.968.720
schuld	921.881.365
Totaal uitgaven eigen dienstjaar 2010	8.292.402.797

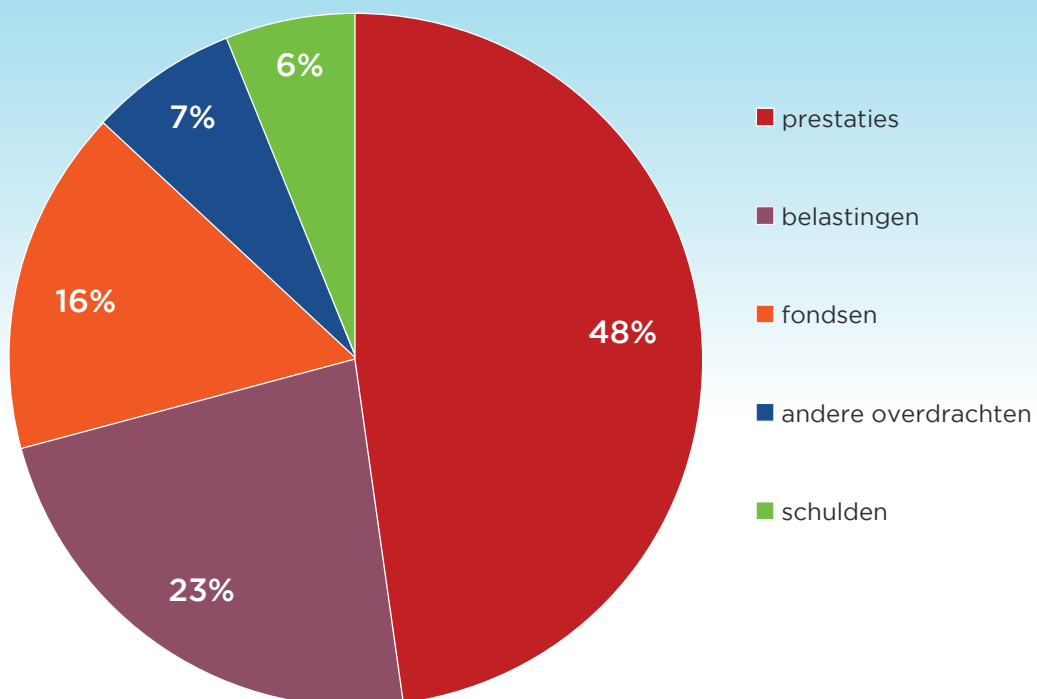
Opsplitsing gewone uitgaven

verdeling gewone ontvangsten eigen dienstjaar 2010 (in euro)

prestaties	525.996.826
belastingen	4.264.151.814
fondsen	2.050.337.083
andere overdrachten	1.409.318.029
schuld	659.282.761
totaal ontvangsten eigen dienstjaar	8.909.086.513

Opsplitsing gewone **ontvangsten**

De fondsen

De fiscale mogelijkheden van de gemeenten en de provincies verschillen sterk. Het inkomen van de inwoners, de kadastrale inkomens en de aanwezige industrie beïnvloeden die mogelijkheden. In verschillende gemeenten kunnen gelijke aanslagvoeten bijzonder uiteenlopende opbrengsten per inwoner opleveren.

Om die ongelijkheid gedeeltelijk te corrigeren werden een aantal financieringsfondsen opgericht. Die fondsen zijn een instrument om de beschikbare middelen te verdelen over de besturen, zodat ze allen over voldoende bestuurskracht beschikken en in staat zijn om een kwaliteitsvolle dienstverlening aan hun bevolking te bieden.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur beheert drie algemene financieringsfondsen:

- het Gemeentefonds
- het Provinciefonds
- het Stedenfonds

Gemeentefonds

Het belangrijkste financieringsfonds voor de gemeenten is zonder twijfel het Gemeentefonds. Het wordt verdeeld over alle gemeenten, aan de hand van een aantal vaste criteria. De onderliggende cijfergegevens worden jaarlijks geactualiseerd. De criteria zijn zo samengesteld dat gemeenten die minder eigen inkomsten hebben (omdat ze bijvoorbeeld een minder kapitaalkrachtige bevolking hebben waardoor ze minder belastingontvangsten kunnen genereren), meer middelen uit het fonds ontvangen en omgekeerd.

In de Vlaamse begroting voor 2012 bedraagt de dotatie voor het Gemeentefonds 2.098.051.000 euro. De dotatie evolueert jaarlijks volgens een vaste groeivoet van 3,5%.

De gemeenten zijn volledig vrij om de middelen uit het Gemeentefonds te gebruiken, hetzij voor de financiering van hun reguliere uitgaven, hetzij voor hun investeringsbeleid.

In het Gemeentefonds is ook een basisfinanciering voor de OCMW's opgenomen. Die bedraagt standaard 8% van het gemeentelijke aandeel, tenzij de gemeenteraad en de OCMW-raad samen beslissen om een andere verdeelsleutel toe te passen.

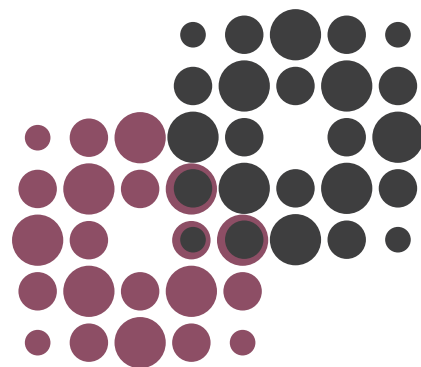

De verdeelsleutel van het Gemeentefonds is gebaseerd op de maatstaven in de onderstaande tabel.

VERDEELSLEUTEL		in %	in %
Bijzondere financiering (op basis van inwoners)	bijzondere financiering Antwerpen en Gent	30,0	40,8
	bijzondere financiering Brugge	1,6	
	bijzondere financiering centrumsteden	6,2	
	bijzondere financiering provinciale steden (2%) en kustgemeenten (1%)	3,0	
Centrumfunctie	actieve bevolking tewerkgesteld in de gemeente	4,0	8,0
	leerlingen en studenten secundair en hoger onderwijs (alle netten)	4,0	
Fiscale draagkracht	waarde ingekohierde personenbelasting (omgekeerd evenredig)	19,0	30,2
	belastbaar kadastraal inkomen (omgekeerd evenredig)	11,2	
Open ruimte	bos, tuin en park, woeste gronden, gekadastreerde wateren, akkerland, grasland, recreatieterreinen en boomgaarden	6,0	6,0
Sociale maatstaven	personen met een voorkeursregeling in de ziekteverzekering	1,0	15,0
	kortgeschoolde werkzoekenden met een werkloosheidsuitkeringsaanvraag	4,0	
	gemiddeld aantal geboorten in een kansarm gezin over drie jaar	3,0	
	sociale huurappartementen	3,0	
	gemiddeld aantal personen dat recht heeft op een leefloon over drie jaar	4,0	
Totaal		100,0	100,0

Sinds 2008 wordt jaarlijks aan de dotatie van het Gemeentefonds een bedrag van minimaal 83.000.000 euro toegevoegd om de gemeenten te compenseren voor de afschaffing van de zogenaamde **Elia-taks**. De Elia-taks was een federale heffing op de elektriciteitsdistributie via Elia, de beheerder van het hoogspanningsnetwerk, om het dividendverlies dat de gemeenten leden door de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt, te compenseren.

Die aanvullende dotatie wordt niet verdeeld op basis van de gangbare criteria van het Gemeentefonds (zie tabel bovenaan), maar op basis van de **procentuele verdeling** onder de gemeenten van het bedrag van de Elia-taks voor 2007.

Provinciefonds

Het Provinciefonds is de tegenhanger van het Gemeentefonds en ondersteunt de vijf Vlaamse provincies. In de Vlaamse begroting voor 2012 bedraagt het Provinciefonds 92.439.000 euro. Zoals het Gemeentefonds evolueert het Provinciefonds volgens een vaste groeivoet van 3,5%.

Stedenfonds

Het Stedenfonds is een instrument van het Vlaamse stedenbeleid. Het is bestemd voor de grote steden Antwerpen en Gent, voor de regionale steden Aalst, Brugge, Hasselt, Kortrijk, Genk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout, en voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel.

Het Stedenfonds heeft tot doel de leefbaarheid te verhogen, zowel op stadsniveau als op wijkniveau. Het wil de dualisering tegengaan, zowel op ruimtelijk en economisch als op sociaal-cultureel vlak en wil de steden extra impulsen geven om de kwaliteit van hun bestuur te verhogen.

De Vlaamse Regering stelt sinds 2003 de middelen ter beschikking op basis van een beleidsovereenkomst die ze met de steden sluit. Momenteel lopen de beleidsovereenkomsten 2008-2013. Vanaf 2014 is het Planlastendecreet van toepassing op het Stedenfonds; er worden dan geen beleidsovereenkomsten afgesloten.

Het Stedenfonds stijgt jaarlijks volgens een evolutiepercentage van 3,5 %. Het bedraagt 136.918.000 euro in de Vlaamse begroting voor 2012.

Specifieke subsidies aan lokale besturen voor sommige onroerende investeringen

Aan de lokale besturen kunnen ook subsidies worden verleend, die niet ondergebracht zijn in de fondsen, omdat ze door hun speciale karakter een afzonderlijke financiële ondersteuning vergen.

Het betreft subsidies voor:

- herstellingswerken aan niet als monument beschermde kerken, pastorijen en andere gebouwen voor een erkende eredienst;
- bouw, verbouwing en herstel van ontmoetingscentra voor vrijzinnigen;
- bouw van crematoria (eerste investering);
- aanleg, sanering en renovatie van woonwagenterreinen.

Daarnaast beheert het agentschap ook bepaalde subsidiedossiers van het Fonds voor Culturele Infrastructuur (FoCI) in de fase van realisatie. Het betreft meer bepaald de subsidiedossiers voor het bouwen, uitbreiden, verbouwen of aankopen van culturele infrastructuur met bovenlokaal belang.

 Meer info: www.binnenland.vlaanderen.be/financien

Bestuurlijk toezicht

Democratische controle op de lokale en provinciale besturen: spanningsveld tussen toezicht en autonomie

De lokale en provinciale besturen zijn autonome en democratische besturen. Ze bepalen zelf hun prioriteiten en de wijze waarop ze die zullen uitvoeren. De bestuurders zijn verantwoordelijk tegenover de bevolking, die hen rechtstreeks of onrechtstreeks heeft verkozen.

De lokale en provinciale besturen maken deel uit van Vlaanderen. Bij het uitoefenen van hun bevoegdheden, moeten ze de wet naleven. Ze moeten ook de beginselen van behoorlijk bestuur in acht nemen, zoals zuinigheid, billijkheid en evenredigheid. Tot slot mogen hun beslissingen niet strijdig zijn met de belangen van de ruimere gemeenschap.

Om na te gaan of de lokale besturen en provincies zich aan die verplichtingen houden, voorziet de wetgever in een systeem van toezicht op hun handelingen. Hierbij wordt een optimaal evenwicht tussen bestuurlijke autonomie en bestuurlijk toezicht nagestreefd.

Op het merendeel van de beslissingen die de lokale en provinciale besturen nemen, is het algemeen toezicht van toepassing (schorsing/vernietiging). De beslissingen worden in een lijst opgenomen die naar de gouverneur wordt gezonden. Een beperkt aantal beslissingen moet worden ingezonden (inzendingsplichtige besluiten). Een beslissing van een lokaal of provinciaal bestuur wordt meestal pas opgevraagd en onderzocht als er een klacht tegen is ingediend.

De beslissingen van de raden van bestuur van de autonome gemeente- en provinciebedrijven vallen eveneens onder het algemeen toezicht. De beslissingen worden in een lijst opgenomen die naar de gouverneur en naar de minister worden gestuurd.

Op enkele beslissingen is het goedkeuringstoezicht van toepassing. Dat is een toezicht waarbij beslissingen van de lokale overheid aan de Vlaamse overheid gemeld moeten worden. Pas als de Vlaamse overheid de beslissing goedkeurt, kan ze uitgevoerd worden. Dat is onder meer het geval voor de rekeningen van de lokale besturen en hun bedrijven, de oprichting van autonome bedrijven en de vaststelling van hun statuten, de budgetten en budgetwijzigingen van de stad Antwerpen die leningen heeft aangegaan waaraan het Vlaamse Gewest zijn waarborg heeft verleend.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur en de gouverneurs zijn verantwoordelijk voor het bestuurlijk toezicht. De minister kan beslissingen van de lokale en provinciale besturen vernietigen. De gouverneur is de commissaris van de Vlaamse Regering in de provincie. Hij werkt onder de politieke verantwoordelijkheid van de regering. De gouverneur kan de uitvoering van beslissingen van de gemeenten en de OCMW's schorsen. Die beslissingen kunnen vervolgens door de minister al dan niet vernietigd worden. Voor de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en de provincies oefent de minister zelf ook het schorsingstoezicht uit.

Raadsleden (veelal uit de oppositie), personeelsleden, maar ook burgers kunnen klachten indienen of vragen stellen over de werking van het lokale of provinciale bestuur. Ze kunnen een klacht indienen bij de minister, bij de gouverneurs of bij het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. De minister en de gouverneur kunnen binnen bepaalde termijnen optreden tegen besluiten van het bestuur. Op basis van het onderzoek beslist de minister of de gouverneur om al dan niet op te treden tegen het bestuur.

De laatste jaren worden meer en meer toezichtbeslissingen genomen naar aanleiding van klachten die werden ingediend.

Het financiële beleid van lokale en provinciale besturen

In hun meerjarenplan en budget bepalen de lokale en provinciale besturen hun beleidsdoelstellingen en ramen ze de inkomsten en de uitgaven. In het meerjarenplan gebeurt dat voor een periode van zes jaar, die begint vanaf het tweede jaar van de bestuursperiode. Naarmate de bestuursperiode vordert, wordt de financiële vertaling van het beleid in het meerjarenplan verlengd, zodat die steeds minstens drie jaar beslaat. Het budget heeft steeds betrekking op één financieel boekjaar. De besturen moeten de door de wet toegekende ontvangsten en verplichte uitgaven inschrijven.

De centrale administratie en de provinciale afdelingen van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur bieden ondersteuning op het vlak van de opmaak van de meerjarenplanning en het budget, de boekhouding, kredietverstrekking, belastingen, enz.

De provinciegouverneur kan de uitvoering van het meerjarenplan en het budget of sommige onderdelen ervan schorsen. De raad spreekt zich dan uit over het schorsingsbesluit en stelt het meerjarenplan of budget opnieuw vast. Hij stuurt zijn besluit naar de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, die het meerjarenplan of budget dan definitief vaststelt. Eenzelfde regeling geldt voor de belastingverordeningen.

Na ieder werkjaar maken de besturen een jaarrekening op. Die bevat de gerealiseerde transacties van het voorbije jaar. De provinciegouverneur keurt de jaarrekeningen goed.

Op basis van de elektronisch doorgestuurde jaarrekeningen (van gemeenten en OCMW's) kan het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heel wat statistische informatie ter beschikking stellen op zijn website en in publicaties.

In de toekomst zal de elektronische rapportering aan belang winnen. Zo wordt vanaf boekjaar 2014 de digitale rapportering gekoppeld aan de BBC-beleidsrapporten. Dat moet de lokale besturen in staat stellen om, naast de gegevens met betrekking tot de jaarrekening, ook de gegevens met betrekking tot hun meerjarenplan en hun budget elektronisch over te maken aan het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Op deze manier wordt de federale overheid geholpen om haar Europese rapporteringsverplichtingen na te komen en kan de Vlaamse overheid heel wat extra beleidsinformatie opbouwen. Bovendien zal deze digitale rapportering een zeer belangrijke rol spelen in functie van de planlastvermindering voor de lokale besturen, waarvan de krijtlijnen bij kaderdecreet werden vastgelegd.

Een kwaliteitsvol lokaal en provinciaal personeelsbeleid

Het personeelsbeleid van de lokale en provinciale besturen is een belangrijke pijler van een kwaliteitsvolle dienstverlening. De lokale en provinciale besturen hebben behoefte aan deskundig en goed gevormd personeel. Besturen moeten ook zuinig omspringen met de financiële middelen die de bevolking hen ter beschikking stelt. Het personeel is de belangrijkste kostenfactor in het budget.

De krijtlijnen van de rechtspositieregeling van het personeel komen op Vlaams niveau tot stand. De Vlaamse Regering voert hierover onderhandelingen met de representatieve vakorganisaties en betreft de verenigingen van de lokale en provinciale besturen als vertegenwoordiger van de lokale en provinciale werkgevers bij die onderhandelingen. De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur zit het onderhandelingscomité voor. Personeelsleden van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur verzorgen het secretariaat en ondersteunen ook de werking ervan.

Op 7 december 2007 heeft de Vlaamse Regering het rechtspositiebesluit voor het gemeente- en provinciepersoneel goedgekeurd¹. Dat besluit van de Vlaamse Regering bevat de krachtlijnen waarbinnen de gemeenten en provincies de rechtspositieregeling van hun personeel kunnen vaststellen. Het bevat bepalingen over de personeelsformatie en het administratief en geldelijk statuut van het personeel.

Het besluit is gesteund op de principes van een modern personeelsmanagement. De beoordeling van de financiële haalbaarheid van de maatregelen op het vlak van personeel ligt steeds meer bij de lokale en provinciale besturen zelf. De autonomie van de besturen is begrensd door een aantal minimale regels, opgenomen in de rechtspositie van het personeel. Deze autonomie blijft wel zeer ruim.

 Meer info: www.binnenland.vlaanderen.be/personeel

Op 12 november 2010 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan een gelijkaardig besluit² met betrekking tot de rechtspositieregeling voor de personeelsleden van de OCMW's. Het OCMW-personeel geniet daarmee van een rechtspositie die volledig geënt is op deze van het gemeentepersoneel, doch waarbij de OCMW-raad de nodige ruimte krijgt om eigen accenten te leggen.

Het tuchtrecht van lokale en provinciale besturen

De personeelsleden van de gemeenten, de provincies en de OCMW's die een tuchtstraf oplopen, kunnen tegen die straf in beroep gaan bij de beroepscommissie voor tuchtzaken. Die beroepscommissie voor tuchtzaken is een bestuurlijk orgaan dat als beroepsinstantie optreedt en dat de bestreden beslissing kan vernietigen als het beroep gegrond is. Het hervormingsrecht waarover de beroepscommissie nu nog beschikt, wordt op 1 januari 2013 opgeheven.

De Vlaamse Regering is sinds de inwerkintreding van het Gemeentedecreet ook bevoegd geworden voor de uitoefening van het tuchtrecht over de lokale en provinciale uitvoerende mandatarissen. Zo kunnen burgemeesters, schepenen, voorzitters en leden van de districtscolleges, voorzitters en ondervoorzitters van de raden voor maatschappelijk welzijn, en gedeputeerden door de Vlaamse Regering geschorst of afgezet worden wegens kennelijk wangedrag of grove nalatigheden. Dat geldt niet voor de voorzitter en de ondervoorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn van Voeren. Wat die laatsten betreft, blijft de deputatie van de provincie bevoegd. De tuchtprocedure zelf wordt geregeld bij besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009. Het tuchtonderzoek wordt, op verzoek van de Vlaamse Regering, gevoerd door de provinciegouverneur, die eveneens een strafvoorstel zal formuleren. Als het onderzoek loopt tegen een gedeputeerde, voert de gouverneur van een andere provincie die de Vlaamse Regering heeft aangesteld, het onderzoek. Tuchtstraffen kunnen alleen worden opgelegd nadat de betrokken mandataris gehoord werd. De hoorzitting gebeurt door de Vlaamse Regering, die hiervoor een of meer ambtenaren kan aanwijzen.

 Meer info: www.binnenland.vlaanderen.be/tucht

1 Rechtspositieregeling: BVR van 7 december 2007 houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie, de rechtspositieregeling en het mandaatstelsel van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel en houdende enkele bepalingen betreffende de rechtspositie van de secretaris en de ontvanger van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

2 Besluit van de Vlaamse Regering van 12 november 2010 houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie en het mandaatstelsel van het personeel van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en houdende de minimale voorwaarden voor sommige aspecten van de rechtspositieregeling van bepaalde personeelsgroepen van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zijn verenigingen van gemeenten die een hulpstructuur voor het gemeentelijk beleid zijn. Ze worden door minstens twee gemeenten opgericht om aangelegenheden van gemeentelijk belang te behartigen en ze bezitten al dan niet rechtspersoonlijkheid. Het decreet van 6 juli 2001 regelt de organisatie van en het toezicht op de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Er bestaan vier vormen waarvan één zonder rechtspersoonlijkheid: de interlokale vereniging. Drie hebben rechtspersoonlijkheid en zijn ingedeeld in verschillende structuren naargelang van het belang van de samenwerking: de projectvereniging voor de verwezenlijking van veeleer kleinschalige projecten, de dienstverlenende vereniging zonder beheersoverdracht vanwege de gemeenten en de opdrachthoudende vereniging met volledige beheersoverdracht.

De gemeenten geven aan hun verenigingen bepaalde bevoegdheden en bezorgen hen opdrachten. Als publiek-rechtelijke vorm van beheer buiten het strikte gemeentelijke kader, vormt de intergemeentelijke vereniging een uitzondering op het principe dat een gemeente haar eigen belangen behartigt. Daarom zijn de oprichting, de statuten en de statutenwijzigingen van de twee belangrijkste vormen van samenwerking aan de goedkeuring van de Vlaamse Regering onderworpen. Dat geldt niet voor de interlokale vereniging en voor de projectvereniging.

Ook de bestuursorganen verschillen naargelang van de gekozen vorm, met implicaties voor het bestuurlijk toezicht. De beslissingen van de dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen zijn onderworpen aan het algemeen toezicht. Het gaat hier om de beslissingen van de algemene vergadering, de raad van bestuur (en eventueel ook de regionale bestuurscomités) en meestal ook het directiecomité. Hun beslissingen vallen onder het algemeen toezicht via het stelsel van de lijstbesluiten toegestuurd aan de minister. De minister, bevoegd voor Binnenlands Bestuur, kan deze beslissingen schorsen of vernietigen bij schending van het recht of het algemeen belang.

De projectverenigingen moeten geen lijstbesluiten opsturen, maar de Vlaamse Regering heeft de mogelijkheid om gedurende een beperkte periode de beslissingen van de raden van bestuur van de projectverenigingen op te vragen en eventueel te schorsen of te vernietigen.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur begeleidt de verenigingen, als zij daarom verzoeken en verleent ook voorafgaand advies bij oprichtingen, statutenwijzigingen en andere bestuurlijke beslissingen.

OCMW's kunnen eveneens verenigingen oprichten. Dat gebeurt bijvoorbeeld voor het beheer van ziekenhuizen. Ook die verenigingen vallen onder het toezicht van de Vlaamse Regering. De dossierbehandeling daarvan berust ook bij het Agentschap voor Binnenlands Bestuur.

De onteigeningen van de lokale besturen en provincies

Gemeenten, OCMW's, provincies, autonome gemeenten en provinciebedrijven, provinciale ontwikkelingsmaatschappijen en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden kunnen gebouwen en gronden onteigenen om reden van algemeen belang, bijvoorbeeld om gebouwen op te richten, of om wegen of rioleringen aan te leggen. Deze besturen mogen natuurlijk alleen onteigenen voor projecten binnen hun bevoegdheidssfeer.

De Vlaamse Regering moet voor die onteigeningen een machtiging verlenen. De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur verleent de onteigeningsmachtiging na het opvragen van een facultatief advies van de functioneel bevoegde minister. Op de website van het agentschap kunt u lezen welke procedure een onteigeningsdossier volgt.

 Meer info: www.binnenland.vlaanderen.be/onteiingen

Bijzondere aandachtspunten

De voorbije jaren zijn een aantal projecten opgestart die belangrijke implicaties hebben op de werking van de lokale en provinciale besturen. Een overzicht:

De beleids- en beheerscyclus van gemeenten, provincies en OCMW's

De implementatie van de beleids-en beheerscyclus (BBC) is voor de lokale en provinciale besturen een van de belangrijkste uitdagingen voor de komende jaren. Zowel de mandatarissen als de ambtenaren zullen een intensief veranderingstraject moeten doorvoeren.

De beleidsrapporten (meerjarenplannen, budgetten, budgetwijzigingen en jaarrekeningen) die door de raad worden goedgekeurd, worden grondig hervormd. Leesbare en begrijpelijke beleidsrapporten zijn belangrijk om het gekozen beleid duidelijk te kunnen onderbouwen en de uitvoering ervan te evalueren. De beleidsrapporten zijn dan ook geen louter financiële rapporten, maar bevatten de beleidsdoelstellingen van het bestuur.

Daarnaast moet de BBC ook de basis vormen voor een goed beheer. De regelgeving zorgt ervoor dat het politieke en ambtelijke management over instrumenten beschikt om de gedelegeerde bevoegdheden op te volgen en zo hun organisatie onder controle te houden.

Verder moet de BBC ook de realisatie van de planlastvermindering mogelijk maken, evenals een vlotte en correcte rapportering naar Vlaanderen en naar Europa.

De beleids- en beheerscyclus wordt uiterlijk vanaf het financieel boekjaar 2014 van toepassing op alle gemeenten, OCMW's en provincies. De regels betreffende de beleidsrapporten en de boekhouding gelden vanaf dan ook voor de autonome gemeentebedrijven, de autonome provinciebedrijven en de OCMW-verenigingen van publiek recht.

 Meer info: www.binnenland.vlaanderen.be/bbc

*U vindt hier **alle info over BBC en de verdere ontwikkelingen**. Naast regelgeving wordt vooral heel wat materiaal ter ondersteuning van de implementatie van het project aangeboden, onder andere via publicaties en presentaties, FAQ's, boekhoudfiches, voorbeelden van beleidsrapporten, enzovoort. Verder vindt u er via de actualiteitenrubriek een verwijzing naar allerhande vormingssessies die het Agentschap voor Binnenlands Bestuur met diverse partners organiseert, de kalender van de opleidingssessies die door de privésector georganiseerd wordt, enzovoort. Bovendien kunt u via het generieke mailadres bbcgop@vlaanderen.be een beroep doen op specifieke ondersteuning door het Agentschap voor Binnenlands Bestuur.*

De externe audit

Naast het bestuurlijk toezicht voorzien het Gemeente-, Provincie- en OCMW-decreet ook in de oprichting van een externe audit voor de lokale en provinciale besturen. Die zal geen rol spelen in de concrete procedures zoals de jaarrekening en de kasverificaties, maar zal zich focussen op de evaluatie van het interne controlesysteem van de besturen. Daarnaast moeten de besturen ook in het kader van ad-hocvragen en voor specifieke onderzoeken een beroep kunnen doen op de expertise van die externe audit.

De externe audit voor de lokale en provinciale besturen staat los van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, maar vormt wel een hoeksteen van het globale concept van het Gemeente-, Provincie- en OCMW-decreet.

Planlastvermindering

De lokale besturen zullen vanaf 2014 aanzienlijk minder plan- en rapporteringsverplichtingen moeten vervullen. Vanaf 2014 treedt namelijk het “Planlastendecreet” in werking³.

Dankzij het Planlastendecreet zullen tal van aparte sectorale plannen zoals het jeugdbeleidsplan en het sportbeleidsplan, worden afgeschaft en geïntegreerd in de reguliere lokale beleidscyclus. De gemeenten, OCMW's en provincies zullen in hun strategische meerjarenplanning aangeven hoe ze op het lokale niveau invulling willen geven aan de Vlaamse sectorale beleidsprioriteiten. De Vlaamse beleidsprioriteiten en bijbehorende subsidieregelingen zullen telkens voor het begin van elke lokale bestuursperiode aan de gemeenten, OCMW's en provincies worden meegedeeld, zodat de besturen daarmee rekening kunnen houden bij de opmaak van hun strategische planning voor de nieuwe zesjarige bestuursperiode. Na drie jaar kan de Vlaamse Regering een evaluatie maken van de Vlaamse beleidsprioriteiten en nieuwe of gewijzigde beleidsprioriteiten definiëren voor de laatste drie jaar van de lokale beleidscyclus.

Het lokale bestuur rapporteert over de uitvoering van zijn engagementen aan de hand van de door de raad goedgekeurde jaarrekening. Daarin geeft het lokale bestuur aan welke activiteiten en prestaties het heeft verricht of welke effecten werden bereikt in het kader van de Vlaamse beleidsprioriteiten.

³ Decreet van 15 juli 2011 houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest periodieke plan- en rapporteringslasten aan de lokale besturen kunnen worden opgelegd.

Interne staatshervorming

De Vlaamse Regering keurde op 8 april 2011 het Witboek Interne Staatshervorming goed. Dit Witboek vormt de basis voor de uitvoering van een interne staatshervorming in Vlaanderen.

Het bestuurlijk landschap in Vlaanderen moet eenvoudiger worden, zodat de overheid efficiënter gaat werken. Er zijn in Vlaanderen drie rechtstreeks verkozen bestuursniveaus: de lokale besturen, de provinciebesturen en Vlaanderen. Maar tussen deze bestuursniveaus hebben zich tal van tussenstructuren ontwikkeld. Momenteel komen te veel bestuursniveaus en tussenstructuren tussen in de besluitvormingsprocessen, die daardoor ook nodeloos ingewikkeld en ondoorzichtig zijn. De daaruit voortvloeiende administratieve lasten voor burgers en bedrijven zijn te hoog en tijdrovend. De gemeenten ondervinden een gebrek aan bestuurskracht, omdat het verwachtingspatroon van de burger ten aanzien van die gemeenten sterk is toegenomen. Vanuit de Vlaamse overheid is er bovendien te veel detailsturing, controle en toezicht.

De grote lijnen van deze hervorming zijn:

- De bestuursopbouw vertrekt van het subsidiariteitsprincipe. Er komen meer bevoegdheden voor de lokale besturen. De Vlaamse overheid zal zich meer terughoudend opstellen, minder detailregelingen uitwerken en de processen vereenvoudigen. Een mijlpaal hierbij is de planlastvermindering: alle sectorale plannen en rapporten (bijvoorbeeld het cultuurbeleidsplan, het jeugdbeleidsplan) die de gemeenten, vaak in ruil voor Vlaamse subsidies, moeten opstellen, worden geïntegreerd in het strategische meerjarenplan. Er worden maatregelen genomen om de bestuurskracht van de gemeenten te versterken.
- De klemtoon van de beleidsvorming ligt bij de gemeenten aan de ene kant en bij Vlaanderen aan de andere kant. De gemeenten moeten als politiek basisniveau verregaand versterkt worden. Zij moeten een maximale beleidsruimte hebben. De Vlaamse overheid is in hoofdorde kaderstellend, vooruitziend en ondersteunend.
- De taken en bevoegdheden van de provinciebesturen worden afgebakend. Voor grondgebonden aangelegenheden (bijvoorbeeld milieu, ruimtelijke ordening) kunnen de provincies hun bevoegdheden blijven uitoefenen. In culturele en persoonsgebonden aangelegenheden kunnen zij enkel bevoegdheden uitoefenen als daarvoor een wettelijke of decretale basis is. In een bestuursakkoord dat de Vlaamse Regering met elke provincie sluit, kunnen modaliteiten worden vastgelegd over de wijze waarop de provincies invulling geven aan deze bevoegdheden.
- De processen worden performanter: er zullen minder bestuursniveaus tussenkomen in subsidieprocessen. Er moet een betere coördinatie komen tussen de Vlaamse diensten. Hiervoor krijgen de provinciegouverneurs de opdracht om de werking van de Vlaamse buitendiensten af te stemmen op deze van de andere bestuursniveaus.
- De verrommeling op het tussenniveau wordt aangepakt.

 Meer info: www.binnenland.vlaanderen.be/werking-besturen
rubriek “interne staatshervorming”

Regioscreening

In de jaren negentig van de vorige eeuw is het aantal samenwerkingsverbanden, structuren en gebiedsafbakeningen waar gemeenten aan deelnemen fors gestegen. Vanaf 2000 is er sprake van een explosieve groei. Dit heeft op het lokale niveau geleid tot een bestuurlijke verrommeling. Lokale besturen stappen in allerlei formele en informele samenwerkingsverbanden om aan capaciteit en bestuurskracht te winnen. In de praktijk leidt dit echter ook tot een aantal onbedoelde neveneffecten. Zo kan een gemeente het overzicht verliezen op het grote aantal samenwerkingsverbanden waaraan ze deelneemt en kan ze de samenwerkingsverbanden niet voldoende meer opvolgen. Daarnaast is ook een wirwar van structuren en overlegorganen ontstaan, opgericht door zowel de gemeenten, als de Vlaamse of federale overheid of de provincies.

Vereenvoudiging dringt zich op om beide problemen aan te pakken. Via het Witboek Interne Staatsvorming heeft de Vlaamse Regering beslist om een regioscreening uit te voeren in Vlaanderen.

De regioscreening is een instrument in handen van de gemeenten waarmee zij hun samenwerkingsverbanden, structuren en gebiedsafbakeningen in kaart kunnen brengen en waarmee bottom-up een proces kan worden opgestart om te komen tot een vereenvoudiging van de samenwerkingsverbanden. De regioscreening is opgedeeld in drie fasen:

- Inventarisatie: de bestaande samenwerkingsverbanden, structuren en gebiedsafbakeningen worden per gemeente in kaart gebracht.
- Audit en evaluatie: de geïnterviewde gegevens worden geëvalueerd.
- Actieplan met concrete maatregelen: er worden bottom-up (dus vanuit de gemeenten) actieplannen uitgewerkt op basis van een menu aan instrumenten. Mogelijke instrumenten die kunnen worden ingezet om de huidige lokale samenwerking te vereenvoudigen zijn: clusteren van regionale structuren, inrichten van shared services, wijzigen van Vlaamse regelgeving, fusies van gemeenten, ...

Begin 2012 is de inventaris van de samenwerkingsverbanden afgerond. Vanaf 2013, bij de installatie van de nieuwe raden, starten de gemeenten met de evaluatiefase. De gouverneurs hebben de opdracht om in elke provincie een traject op te starten samen met de lokale besturen.

 Meer info: www.binnenland.vlaanderen.be/werking-besturen rubriek “regioscreening”

Stedenbeleid

Duurzame en creatieve steden

Onze samenleving en steden staan voor grote uitdagingen. Bevolkingsprognoses laten een groei van de bevolking zien. De stedelijke bevolking zal de volgende jaren tegelijk vergroenen, vergrijzen en verkleuren. Tegelijk staan we voor veranderingen op sociaal-economisch en klimaatlogisch vlak.

Het Vlaams stedenbeleid (Thuis in de Stad) ziet de stad als motor van de samenleving, een plaats waar op innovatieve wijze oplossingen worden gevonden voor maatschappelijke uitdagingen. Het stedenbeleid ondersteunt daarom Vlaamse steden. Het doel is een **duurzame toekomst** voor iedereen.

ViA-Rondetafel

Op 14 maart 2012 organiseerde Thuis in de Stad de ViA-Rondetafel 'duurzame en creatieve steden'. Meer dan 250 deelnemers bespraken hoe de stad oplossingen kan bieden voor die maatschappelijke uitdagingen. Ze deden dat aan de hand van drie thema's: ruimte-, sociaal- en klimaattransitie.

De ideeën, voorstellen en analyses van de deelnemers vormen de basis voor een vernieuwd stedenbeleid. Zo worden ook de instrumenten van het stedenbeleid daaraan getoetst en zo nodig bijgestuurd.

Begunstigde steden

Het Vlaams stedenbeleid richt zich tot :

- de 13 centrumsteden: Aalst, Antwerpen, Brugge, Genk, Gent, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout;
- de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor Brussel (VGC);
- 21 provinciale steden: Aarschot, Deinze, Dendermonde, Diest, Eeklo, Geel, Halle, Herentals, Ieper, Knokke-Heist, Lier, Lokeren, Mol, Oudenaarde, Ronse, Sint-Truiden, Tielt, Tienen, Tongeren, Vilvoorde en Waregem.

THUIS
IN DE
STAD

Instrumenten

Het stedenbeleid zet de volgende instrumenten in:

- Stedenfonds;
- stadscontracten;
- stadsvernieuwingsprojecten;
- de Stadsmonitor;
- de Thuis in de Stad-prijs;
- innoverende en experimentele projecten.

Met het Stedenfonds zorgt de Vlaamse overheid voor een structurele financiering van de dertien centrumsteden en van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De middelen van het Stedenfonds zijn bestemd voor:

- de verhoging van de leefbaarheid op stads- en wijkniveau;
- het tegengaan van de dualisering en de verhoging van de kwaliteit van het bestuur van de stad.

Een stadscontract bundelt alle financiële en administratieve ondersteuning van verschillende Vlaamse beleidsdomeinen aan de centrumstad en stemt ze op elkaar af. Het stadscontract biedt daarmee ook een totaal overzicht op de duurzame ontwikkeling van de stad.

Een stadscontract bestaat uit twee delen:

- een algemeen gedeelte 'wonen in de stad' dat identiek is voor alle dertien steden;
- een stadsspecifiek gedeelte. De stadsspecifieke projecten worden door de stad ingevuld en richten zich op de ontwikkeling en ontsluiting van nieuwe of te vernieuwen stadsdelen. Ze hebben vooral betrekking op de beleidsdomeinen openbare werken, mobiliteit, ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed.

Thuis in de Stad subsidieert stadsvernieuwingsprojecten. Dat zijn innoverende infrastructuurprojecten die:

- een hefboomfunctie vervullen voor een stadsdeel;
- de algemene leefkwaliteit van het stadsdeel wezenlijk verhogen.

Naast de dertien centrumsteden en de VGC kunnen ook nog 21 provinciale steden een subsidie voor stadsvernieuwing aanvragen.

De Stadsmonitor is een set van een tweehonderd-tal indicatoren die:

- de leefbaarheid van een centrumstad in kaart brengen;
- aangeven hoe duurzaam de ontwikkeling van de centrumsteden is.

De Vlaamse minister van Steden reikt jaarlijks de Thuis in de Stad-prijs uit. Daarmee wil de Vlaamse overheid innovatieve realisaties van de steden stimuleren en onder de aandacht brengen.

De Vlaamse minister van Steden verleent verenigingen en instellingen uit de dertien centrumsteden en Brussel subsidies voor innoverende en experimentele projecten die wonen en leven in de stad aantrekkelijker maken.

 Meer info: www.thuisindestad.be

Inburgerings- en integratiebeleid

Inburgeringsbeleid

In Vlaanderen en Brussel wonen mensen die afkomstig zijn uit alle hoeken van de wereld. Die nieuwe burgers moeten op alle vlakken hun plaats in deze samenleving vinden. Ze moeten hun rol kunnen opnemen als burger, ouder, werknemer, ondernemer, student, lid van een vereniging, enz.

Inburgering biedt hen daarvoor een eerste opstap. Het inburgeringstraject laat inburgeraars toe de nodige kennis op te doen en hun vaardigheden verder te ontwikkelen.

Het primaire inburgeringstraject dat door het onthaalbureau georganiseerd wordt, bestaat daarom uit een vormingsprogramma, ondersteund door een individuele begeleiding op maat van de inburgeraar. Het vormingsprogramma wordt samengesteld uit maatschappelijke oriëntatie, lessen Nederlands en loopbaanoriëntatie.

De inburgering van minderjarige anderstalige nieuwkomers gebeurt niet via een inburgeringstraject, maar vooral door school te lopen. Net zoals voor hun leeftijdsgenoten, geldt voor minderjarige anderstalige nieuwkomers het recht op onderwijs en de leerplicht. Veel scholen organiseren onthaalonderwijs dat tot doel heeft hen zo snel mogelijk Nederlands te leren en hen te integreren. Het onthaalbureau verzorgt de toeleiding van minderjarige anderstalige nieuwkomers naar een geschikte school of naar het onthaalonderwijs. Als dat nodig is, worden ze ook begeleid naar welzijns- en gezondheidsvoorzieningen. De gemeente informeert hen over het socioculturele aanbod (bijvoorbeeld verenigingen, sportieve en culturele activiteiten, jeugdvoorzieningen) in de gemeente.

Inburgering kan al starten in het land van herkomst. Familiemigranten kunnen zich voorbereiden op hun vertrek naar Vlaanderen door het raadplegen van het starterspakket 'Migreren naar Vlaanderen'. Zo maken familiemigranten kennis met de Vlaamse samenleving en de Nederlandse taal. De Vlaamse overheid vindt het belangrijk dat familiemigranten met realistische verwachtingen vertrekken en dat ze kunnen participeren aan de Vlaamse samenleving.

Wie zijn de inburgeraars?

Het inburgeringsbeleid is bedoeld voor vreemdelingen van achttien jaar en ouder die zich langdurig in Vlaanderen of Brussel komen vestigen. Ook Belgen die niet in België geboren zijn en van wie minstens een van de ouders niet in België geboren is, behoren tot de doelgroep van het inburgeringsbeleid.

Alle personen die tot de doelgroep van inburgering behoren, hebben recht op een inburgeringstraject.

Bepaalde categorieën zijn bovendien verplicht om een dergelijk traject te volgen. Het gaat om:

- personen die recent naar België gemigreerd zijn en zich in Vlaanderen gevestigd hebben;
- bedienaars van erediensten in een door de Vlaamse overheid erkende plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap.

De plicht tot inburgering geldt niet in Brussel, al staat het nieuwkomers in Brussel wel vrij om vrijwillig begeleid te worden in een inburgeringstraject. Burgers van een lidstaat van de Europese Unie, de Europese Economische Ruimte en Zwitserland en hun familieleden zijn daarenboven in heel Vlaanderen vrijgesteld van de verplichting. Die vrijstelling geldt niet voor familieleden van Belgen of voor inburgeraars met de Belgische nationaliteit die zich recent in Vlaanderen gevestigd hebben.

Inburgeringstraject

Er is een primair inburgeringstraject en een secundair inburgeringstraject.

Het primaire inburgeringstraject bestaat uit:

- een cursus maatschappelijke oriëntatie. Dat is een kennismaking met de Vlaamse en Belgische samenleving;
- een basiscursus Nederlands als tweede taal;
- loopbaanoriëntatie. Dat is begeleiding naar het vinden van werk of studies en het aanbod aan cultuur en vrije tijd;
- trajectbegeleiding. Dat is een individuele begeleiding van de inburgeraar.

Het primaire inburgeringstraject wordt georganiseerd door het onthaalbureau. Welk inburgeringstraject een inburgeraar volgt, is vastgelegd in zijn inburgeringscontract. Daarin staat welke cursussen hij zal volgen en waar en wanneer die zullen plaatsvinden. Het onthaalbureau houdt daarbij maximaal rekening met de werk- en gezinsituatie, de leerbehoeften en vragen van de inburgeraars. Het onthaalbureau wint ook advies in bij het Huis van het Nederlands en, voor zover dat nodig is, bij de VDAB.

Wie een inburgeringscontract ondertekent, gaat het engagement aan om regelmatig het vormingsprogramma

te volgen. Dat wil zeggen dat de inburgeraar tijdens elk onderdeel van het vormingsprogramma minstens 80% van alle cursussen moet bijwonen. Bij het afronden van het inburgeringstraject ontvangt hij dan een attest van inburgering. Inburgeraars die een attest van inburgering hebben, kunnen rechtstreeks instappen in het secundaire inburgeringstraject.

Inburgeraars kunnen tijdens het secundaire traject de keuze die ze tijdens het primaire inburgeringstraject gemaakt hebben om te gaan werken of verder te studeren, vormgeven. Zo kan de inburgeraar een beroepsopleiding of een opleiding tot zelfstandig ondernemerschap volgen. Daarnaast kan hij ook vervolgcursussen Nederlands als tweede taal volgen en verder studeren. In tegenstelling tot het primaire traject, wordt het secundaire traject niet door het onthaalbureau georganiseerd, maar wordt het aangeboden door de reguliere voorzieningen.

Onthaalbureaus

De onthaalbureaus coördineren het primaire inburgeringstraject en begeleiden de inburgeraars vanaf hun aanmelding tot het behalen van het attest van inburgering. Voor de organisatie van het inburgeringstraject werkt het onthaalbureau samen met verschillende partners: de VDAB, het Huis van het Nederlands, centra voor volwassenenonderwijs, centra voor basiseducatie en universitaire talencentra.

Acht onthaalbureaus in Vlaanderen

drie stedelijk georganiseerde onthaalbureaus:

- Antwerpen
- Gent
- Brussel

vijf provinciaal georganiseerde onthaalbureaus

- Antwerpen
- Limburg
- Oost-Vlaanderen
- Vlaams-Brabant
- West-Vlaanderen

 Meer info:
www.inburgering.be

Integratiebeleid

De Vlaamse overheid is verantwoordelijk voor de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van het integratiebeleid. Dat integratiebeleid is inclusief én gecoördineerd. Het is inclusief, omdat al de bij het integratiebeleid betrokken ministers en hun agentschappen binnen de eigen beleidsdomeinen verantwoordelijk zijn voor het realiseren van de doelstellingen van het integratiebeleid. Het beleid is gecoördineerd om de coherentie van het geheel te bewaken en overlappingsen en contradicties te vermijden. Dit wordt georganiseerd via de interdepartementale commissie Integratiebeleid en de opmaak van een geïntegreerd actieplan.

Het integratiebeleid richt zich tot de gehele bevolking, met bijzondere aandacht voor de volgende personen:

- personen die legaal en langdurig in België verblijven en die bij hun geboorte niet de Belgische nationaliteit bezaten of van wie minstens een van de ouders bij geboorte niet de Belgische nationaliteit bezat, in het bijzonder diegenen die zich in een vaststelbare achterstandspositie bevinden;
- personen die legaal in België verblijven en die wonen of woonden in een woonwagen⁴ of waarvan de ouders dat deden, met uitzondering van bewoners van campings of gebieden met weekendverblijven.

Het integratiebeleid is een driesporenbeleid:

- 1° een emancipatiebeleid dat gericht is op de evenredige participatie van de personen waarvoor het beleid bijzondere aandacht heeft, zoals hierboven omschreven;
- 2° een beleid dat gericht is op de toegankelijkheid van alle voorzieningen voor iedereen;
- 3° een beleid dat gericht is op het samenleven in diversiteit.

Daarnaast omvat het integratiebeleid ook een beleid dat gericht is op de menswaardige begeleiding en oriëntatie van personen zonder wettig verblijf, prioritair gevoerd met betrekking tot gezondheidszorg en onderwijs en gericht op de oriëntering naar een zinvol toekomstperspectief.

De integratiecentra ondersteunen voorzieningen en lokale besturen om hun toegankelijkheid te verhogen. Zij nemen ook zelf initiatieven om het samenleven in diversiteit te realiseren. In Vlaanderen en Brussel zijn er acht integratiecentra.

De integratiediensten zijn diensten binnen een stad of gemeente die zorgen voor de uitwerking, sturing, afstemming en uitvoering van het inclusieve lokale integratiebeleid. Zij coördineren de relevante actoren in de eigen stad

of gemeente en betrekken de bijzondere doelgroepen bij het beleid. Zij nemen onder meer initiatieven om de toegankelijkheid van de gemeentelijke en OCMW-voorzieningen en hun diensten, en de private voorzieningen en verenigingen op hun grondgebied te verhogen. Daarnaast promoten zij ook het samenleven in diversiteit binnen hun werkgebied. In Vlaanderen zijn er 39 erkende integratiediensten. In elf bijkomende gemeenten wordt de erkenning voorbereid.

Daarnaast worden ook nog het Kruispunt Migratie-Integratie (Vlaams Expertisecentrum Migratie en Integratie) en het forum van etnisch-culturele minderheden gesubsidieerd.

Vlaanderen kent momenteel twaalf diensten voor sociaal tolken en -vertalen. Sociaal tolken en vertalers helpen om de taalkloof tussen de anderstalige cliënt en de Nederlandstalige diensten en voorzieningen te overbruggen. Scholen, ziekenhuizen, openbare diensten, welzijnsorganisaties, centra voor algemeen welzijnswerk (CAW),... kunnen gebruikmaken van dit aanbod.

 Meer info: www.integratiebeleid.be

⁴ zoals vermeld in artikel 2, 33°, van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

Ondersteuning

Kenniscentrum

Binnen het Agentschap voor Binnenlands Bestuur wordt een kenniscentrum uitgebouwd. Het kenniscentrum stelt relevante informatie over de lokale en provinciale besturen en de organisaties van inburgering en integratie ter beschikking. De besturen kunnen die gegevens op hun beurt gebruiken bij de uitbouw van hun beleid en op die manier het gevoerde beleid beter onderbouwen.

De meeste statistische gegevens worden ontsloten via de site van het agentschap. Zo vindt u op de site onder andere:

- de Vlaamse profielschets;
- lokale integratie- en inburgeringsmonitor;
- de Stadsmonitor;
- de mandatendatabank.

De website Lokale Statistieken is een portaalsite voor statistische informatie op niveau van de individuele gemeenten. Op de site zijn allerhande cijfergegevens over de gemeenten samen gebracht. Van cijfers en statistieken over inwoners en ondernemingen binnen de gemeente tot reeksen over vrijwel alle beleidsdomeinen, zoals wonen, ruimtelijke ordening, milieu, welzijn, cultuur, enz. De gebruiker kan zelf rapporten aanmaken met de gegevens die hij selecteert. Op geregelde tijdstippen worden de gegevens geactualiseerd. De site is het resultaat van een samenwerkingsverband tussen het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, de Studiedienst van de Vlaamse Regering, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, de Vereniging van Vlaamse Provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

 Meer info: www.binnenland.vlaanderen.be - rubriek “statistieken” en www.lokalestatistieken.be

Opvolging wetenschappelijk onderzoek

Om haar beleid wetenschappelijk te ondersteunen, erkent en financiert de Vlaamse Regering sinds 2001 Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek. De voornaamste taken van de steunpunten bestaan uit:

- wetenschappelijk onderzoek rond thema's die de Vlaamse overheid als prioritair en relevant beschouwt voor beleidsvoorbereiding en beleidsevaluatie;
- kennisoverdracht;
- opbouwen van gegevensverzamelingen;
- uitvoeren van gegevensanalyses.

Voor het agentschap zijn twee steunpunten belangrijk:

- het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen;
- het Steunpunt voor Beleidsrelevant Onderzoek Inburgering en Integratie.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur volgt deze wetenschappelijke studies nauwgezet op. Dat doet het door deelname aan de klankbordgroepen die de onderzoekers adviseren over het onderzoeksproject en die inhoudelijke feedback op de projecten geven. Het agentschap werkt tevens mee aan de ontsluiting van de resultaten van het onderzoek.

 Meer info: www.steunpuntbov.be en www.steunpuntieni.be

Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen

De Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen verstrekt, op verzoek van de Vlaamse Regering, advies betreffende de toepassing van het bestuurlijk toezicht op de beslissingen over het houden van een volksraadpleging. De bevoegdheid van de commissie strekt zich zowel uit tot de gemeentelijke als de provinciale volksraadplegingen.

Elke vraag van besturen of van particulieren/initiatiefnemers over de organisatie van een volksraadpleging wordt aan de commissie voorgelegd. Dit houdt in dat de commissie ook advies verstrekt in de voorbereidende fase van een volksraadpleging, dus op een ogenblik dat er strikt genomen nog geen sprake is van een beslissing van een gemeente of provincie die onder het bestuurlijk toezicht ressorteren.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur verzorgt het secretariaat van de commissie.

⁵ Oprichtingsbesluit: Besluit van de Vlaamse regering van 8 juli 1997 betreffende de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen

Internationale initiatieven

Het buitenland: inspiratie- en reglementenbron voor het binnenland

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur focust op de EU, de Raad van Europa, de Benelux en op buitenlandse expertise. De Vlaamse lokale en provinciale besturen een internationale reflex bijbrengen, staat daarbij voorop.

Lokale en provinciale besturen begeleiden in het Europese kluwen

Het zijn vaak de lokale besturen die de Europese en internationale regelgeving moeten toepassen. Milieuwetgeving, overheidsopdrachtenreglementering, de dienstenrichtlijn; het zijn bekende voorbeelden van Europese oorsprong.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur onderzoekt hoe de lokale en provinciale besturen toegang kunnen krijgen tot de Europese regelgevingsprocessen. Het optimaliseren van de informatiedoorstroming is een permanente uitdaging. Het Europese cohesiebeleid, dat inzet op de duurzame ontwikkeling van de steden, is onderwerp van sensibiliseringsacties om de Vlaamse lokale en provinciale besturen warm te maken voor deelneming aan de Europese programma's.

Vlaamse praktijken op de Europese agenda zetten

Grensoverschrijdende samenwerking met de buurlanden, de vertegenwoordiging in commissies over lokale besturen in de Raad van Europa, ontvangst van buitenlandse delegaties, deelneming aan werkgroepen rond Europese regelgeving, vormen een vast onderdeel van het ABB-takenpakket. In de lokale en provinciale openbare sector zijn er heel wat internationale mogelijkheden.

De Raad van Europa, vooral actief bij de democratisering van de Europese landen, kent vele beslissingsorganen, raden en commissies. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur is permanent lid van de commissie die advies verleent over de lokale en regionale democratie.

Sinds het Belgische EU-voorzitterschap van 2010 is het Agentschap voor Binnenlands Bestuur opgenomen in een groep van EU-lidstaten die werken rond “local and regional governance”. Collega’s van de nationale ministeries van Binnenlandse Zaken overleggen met elkaar rond thema’s die op de Europese agenda’s staan. De groep organiseert ook congressen.

Hoe doen ze het op een ander?

Buitenlandse modellen inspireren en laten toe om te relativeren. Vlaamse actuele thema’s en nieuwe beleidsinitiatieven worden belicht vanuit een internationale reflex. Zelfs bescheiden onderzoeken leveren verrassende resultaten op. Zo is het Belgische schepenenambt helemaal niet zo wijd verspreid als wordt gedacht. Het is zelfs redelijk uniek.

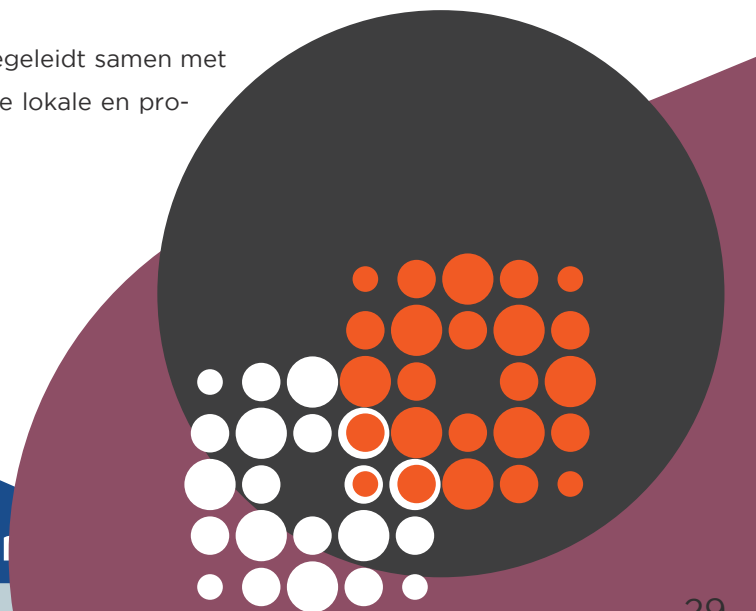
Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur netwerkt met de buitenlandse collega’s om actuele buitenlandse informatie te verzamelen. De aanwezigheid in Brussel van de EU-kantoren van de Europese regio’s en organisaties wordt optimaal gebruikt. De informatie wordt vrijgegeven via de communicatiekanalen van ABB.

Het Zuiden maakt ons warm

Ontwikkelingssamenwerking biedt mogelijkheden voor actuele en ethische beleidsthema’s. Het bevorderen van de Noord-Zuid-relaties is een relatief nieuw thema voor de lokale en provinciale besturen, hoofdzakelijk gericht op sensibilisering.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur ondersteunt en begeleidt samen met het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking de lokale en provinciale besturen bij de integratie van dit thema in hun beleid.

 Meer info: www.binnenland.vlaanderen.be/internationaal

communicatie

Communicatiekanalen

Websites

- www.binnenland.vlaanderen.be
- www.thuisindestad.be
- www.inburgering.be
- www.integratiebeleid.be
- www.vlaanderenkiest.be

Elektronische nieuwsbrief Binnenl@nd

- snelberichten over binnenlands bestuur, stedenbeleid en inburgering
- abonneren kan via de website: www.binnenland.vlaanderen.be

Tijdschrift BinnenBand

- meer diepgaande artikels over het binnenlands bestuur, stedenbeleid en inburgering
- verschijnt tweemaandelijks
- abonneren kan door een mailtje te sturen naar binnenland@vlaanderen.be

Wie is wie?

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur is opgericht als een intern verzelfstandigd agentschap binnen het beleidsdomein Bestuurszaken en bestaat uit elf entiteiten.

De afdelingen te Brussel zijn:

- Stedenbeleid, Inburgering en Integratie;
- Organisatie en Beheer;
- Lokale en Provinciale besturen - Financiën en Personeel;
- Lokale en Provinciale Besturen - Regelgeving en Werking.

Er zijn ook vijf provinciale afdelingen, één in elke provinciehoofdstad.

Naast de afdelingen zijn er ook de staf Organisatieontwikkeling en de staf Beleid.

administrateur-generaal:

Guido Decoster

02 553 39 26

guido.decoester@bz.vlaanderen.be

De staf Beleid wordt aangestuurd door de
administrateur-generaal

Centrale afdelingen

Afdeling Stedenbeleid, Inburgering en Integratie

Sami Souguir, algemeen directeur

02 553 43 25

sami.souguir@bz.vlaanderen.be

Afdeling Lokale en Provinciale Besturen – Financiën en Personeel

Johan Ide, afdelingshoofd

02 553 40 03

johan.ide@bz.vlaanderen.be

Afdeling Lokale en Provinciale Besturen – Regelgeving en Werking

Jo Craeghs, wd. afdelingshoofd

02 553 39 70

jo.craeghs@bz.vlaanderen.be

Afdeling Organisatie en Beheer van het agentschap

Piet Van der Plas, afdelingshoofd

02 553 59 03

piet.vanderplas@bz.vlaanderen.be

algemeen directeur:

Sami Souguir

02 553 43 25

sami.souguir@bz.vlaanderen.be

De staf Organisatieontwikkeling wordt aangestuurd
door de algemeen directeur

Provinciale afdelingen

Afdeling Binnenlands Bestuur Antwerpen

Carolina Stevens, afdelingshoofd

03 224 97 50

carolina.stevens@bz.vlaanderen.be

Afdeling Binnenlands Bestuur Limburg

Sandra Beckers, afdelingshoofd

011 29 96 50

sandra.beckers@bz.vlaanderen.be

Afdeling Binnenlands Bestuur Oost-Vlaanderen

Riet Zegers, afdelingshoofd

09 267 81 23

rita.zegers@bz.vlaanderen.be

Afdeling Binnenlands Bestuur Vlaams-Brabant

Nicole Pijpops, afdelingshoofd

016 66 62 21

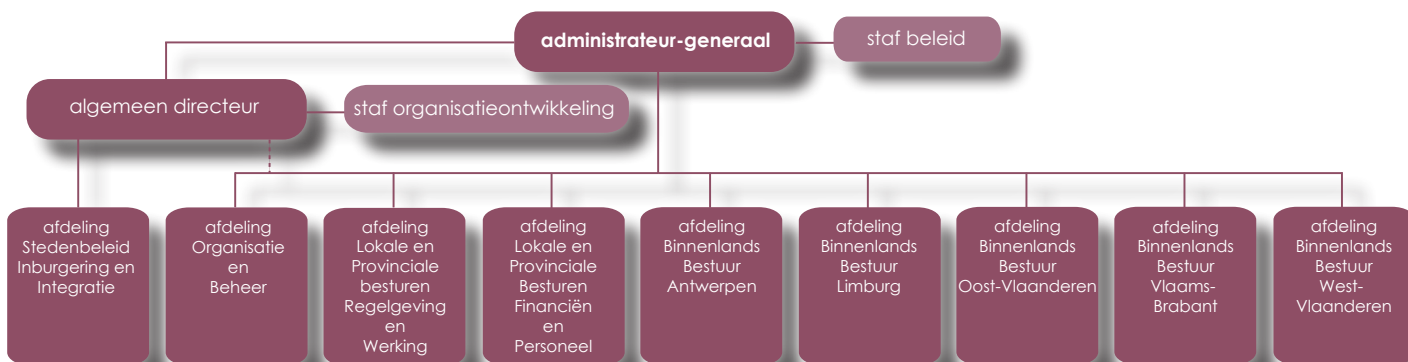
nicole.pijpops@bz.vlaanderen.be

Afdeling Binnenlands Bestuur West-Vlaanderen

Bruno Vanmarcke, afdelingshoofd

050 40 56 36

bruno.vanmarcke@bz.vlaanderen.be

www.binnenland.vlaanderen.be

Agentschap voor Binnenlands Bestuur | Boudewijnlaan 30 bus 70 | 1000 Brussel

